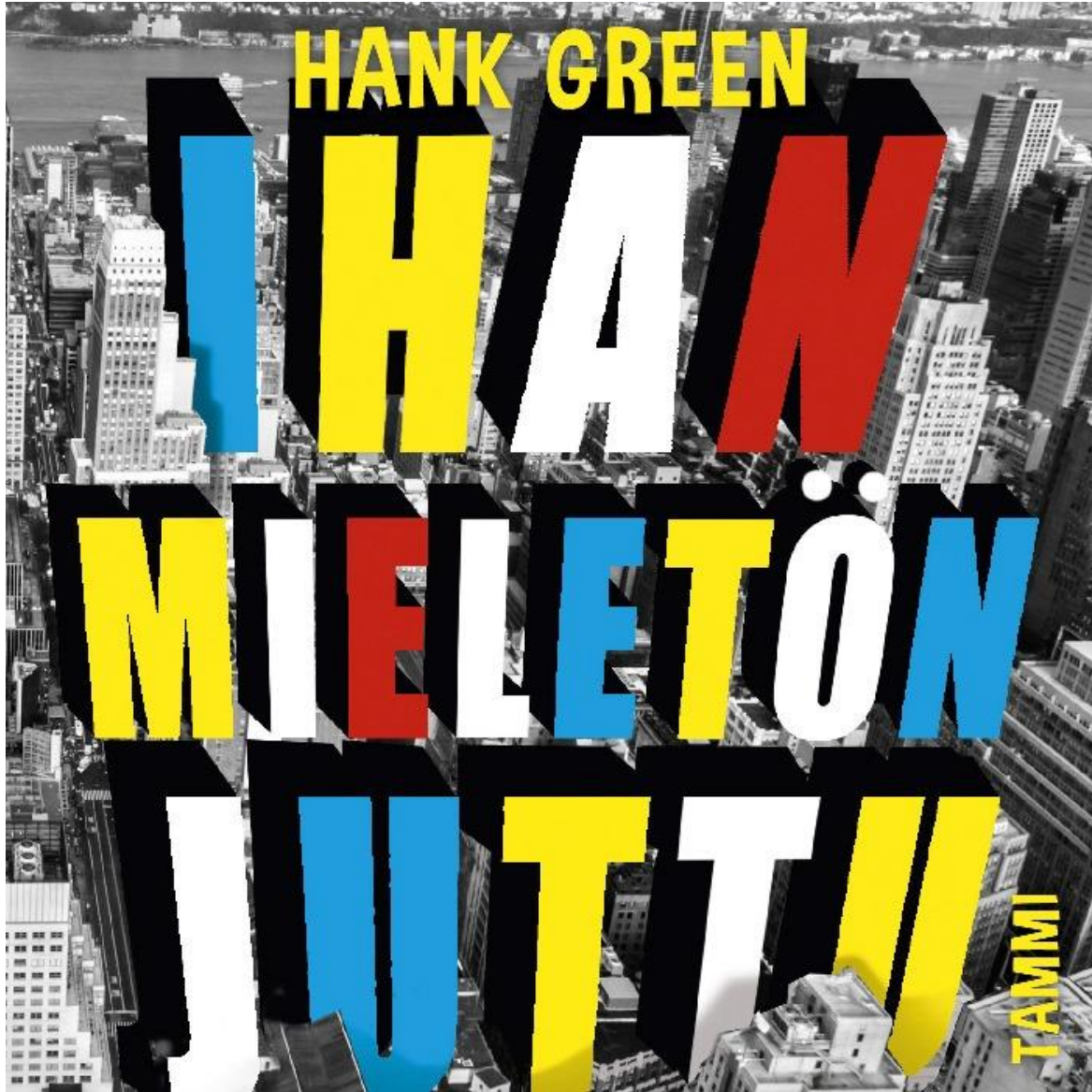

Hank Green: Ihan mieletön juttu

[PM/31 ADMIN](#)

Arvoitus valtaa mielet – PIRJO KANTOJÄRVI (19.12.2019)

Hank Greenin romaanissa *Ihan mieletön juttu* (Tammi 2019) sosiaalinen media on keskeisessä roolissa, kun ihmiset ympäri maailmaa yrittävät muodostaa käsitystä yllättävistä tapahtumista. Ennalta tuntemattoman ilmiön kohtaaminen pakottaa heidät pohtimaan, pitäisikö tilanteeseen suhtautua uteliaan positiivisesti vai varautua pahimpaan. Mielenpisteet asettavat ihmisiä vastakkain toistensa kanssa, minkä vuoksi yksilöiden valinnoilla voi olla kauaskantoisia seurauksia.

”Seuraavana päivänä selostin kaiken Mayalle ja hänellä oli minulle pari kommenttia, joista tärkein oli, etten pystyisi ratkaisemaan arvoitusta omin päin ja että minun pitäisi lakata esittämästä tarinan ainoa sankaria.

Hänen näkemyksensä mukaan en aiheuttanut haittaa ainoastaan tutkimukselle vaan vaaransin myös oman turvallisuuteni. Jos annoin ymmärtää olevani kaiken keskipisteessä, vihamiesteni viha vain yltyisi.”

(Green 2019, 232–233.)

Ympäri maapalloa on yhtäkkiä ilmestynyt 64 kappaletta kolmen metrin korkuisia robottimaisia patsaita. New Yorkin tammikuuisessa yössä patsaasta kiinnostuu April May, 23-vuotias graafikko. Hän soittaa ystävänsä Andy Skamptin paikalle, ja he kuvaavat videon, jossa April kutsuu patsasta Carliksi. Seuraavana päivänä selviää, että tuo YouTubessa julkaistu video on tehnyt Aprilista ja Andysta sosiaalisen median tuoreimmat tähdet. Carleiksi nimettyjen robottien alkuperä pysyy kuitenkin hämäränpeitossa. Niihin liittyvä mysteeri tihenee, kun ihmiset alkavat nähdä samanlaista unta ja huomaavat sen sisältävän monimutkaisia arvoituksia, joiden ratkaisemisessa tarvitaan yhteistyötä. Kun April yrittää pysytellä tapahtumien keskipisteessä, ihmissuhteet, kuten välit tyttöystävä Mayan kanssa, kärsivät. Aprilin toimet sosiaalisessa mediassa eivät myöskään miellytä kaikkia. Tunteettomasta alkuperästä lähtöisin olevat Carlit herättävät monenlaisia mielipiteitä ja tunteita, mikä saa tilanteet kärjistymään.

Valitse tarina, johon uskot

April oli ollut läsnä lähinnä Instagramissa ennen törmäämistään New Yorkin Carliin. YouTubessa julkaistun videon myötä hän kuitenkin ottaa monet eri sosiaalisen median kanavat käyttöönsä. Instagramin ja YouTubeen lisäksi Facebook ja Twitter ujuttautuvat osaksi hänen arkeaan. Samoin Wikipedian sekä erilaisten keskustelufoorumien seuraamisesta tulee tärkeää. Julkisuuden myötä April pääsee esiintymään televisiossa sekä julkaisee Carliin liittyvän kirjankin. Andyn ja Aprilin tekemästä Carl-videosta alkanut ura eteneekin nopeasti. Agentin ja avustajan lisäksi he tarvitsevat henkilökuntaa esimerkiksi unennäkijöitä yhteen kokoavan sovelluksen tarpeisiin. Tällainen toiminta syö rahaa, mutta menestyksen myötä sitä löytyy. Rikastuminen ei kuitenkaan yksistään motivoi heitä.

”On melkein parempi olla nopein kuin paras, mutta parhaus vaatii paljon enemmän työtä, joten olin turhautunut. Olin toivonut, että tviittini olisivat nousseet samanlaisiksi viraalihiteiksi kuin ensimmäinen video. Halusin pitää tarinan omissa näpeissäni. Klikkauksia tuli kovaa vauhtia mutta ei niin kovaa kuin jos olisin kertonut uutisen ensimmäisenä. Toimittajat alkaisivat kohta soitella, joten ainakin pääsisin osille, mutta tarina ei ollut enää minun ikiomani enkä siis saisi siitä irti kaikkea, minkä olisin saanut jos olisin alkanut tviitata heti paikalla sen sijaan, että olin rynnännyt käden perään.”

(Green 2019, 122.)

April suhtautuu huomioon ensin vastahakoisesti, mutta julkisuus vie hänet pian mukanaan. Hän haluaa olla huomion kohteena ja herättää keskustelua. Sosiaalisessa mediassa toimiminen vaatii jatkuvaa läsnäoloa. Jos ei ole kommentoimassa tapahtumia heti, voi menettää hankitun asemansa. On pystyttävä hallitsemaan kokonaistilannetta sekä ennen kaikkea julkista kuvaansa. Taidekoulussa opiskelleet April ja Andy kehittävätkin brändiä toimintansa ympärille. On oleellista ymmärtää, miltä vaikuttaa yleisön silmissä, oli kyse sitten haastatteluista, videoista tai vaikka presidentin tapaamisesta. Aprilin identiteetti alkaa muotoutua sen mukaan, mitä valintoja hänen julkisen roolinsa suhteen tehdään sekä millaista palautetta hän saa yleisöltään. Sosiaalinen media antaa valtaa. April vaikuttaa yleisöönsä, mikä on alun perinkin ollut hänen tarkoituksenaan.

”Markkinoinnissa on kysymys pikemminkin ajattelemisesta kuin tekemisestä. Meidän oli ratkaistava, millainen Carlin brändi olisi, millainen minun brändini olisi, ja miten nämä kaksi identiteettiä liittyisivät toisiinsa. Meidän oli mietittävä, millainen minun roolini voisi realistisesti olla. Minusta ei tulisi presidenttiä. Minusta ei tulisi turvallisuus- eikä tiedeasiantuntijaa. Minun määrittelemiseeni vaikuttaisi se, millaiseksi me kuvittelimme Carlin. Me päätimme, että Carl edusti voimaa, tulevaisuutta ja ’toiseutta’. Minä taas edustaisin ihmisyyttä, heikkoutta ja maailmaa ennen Carlia. Olisin Carlin vastapaino. Olisin rauhoittava tekijä kaikille pelästyneille päivittelijöille. Pieni vaatimaton siviili, joka kohtaa uuden todellisuuden säikkymättä ja näyttää samalla, ettei muillakaan ole mitään pelättävää. Se oli tärkeä rooli, johon minä voisin sopia, josta olisi ehkä apua ja joka antaisi meille valtaa.” (Green 2019, 86.)

Kun April ja Andy rakentavat toiminnalleen brändiä, luovat he samalla sitä Carleille. He päättävät tarinan, johon uskovat ja lähtevät levittämään sitä eteenpäin, vaikka eivät oikeasti tiedä, mistä kaikessa on kyse. April ja Andy eivät kuitenkaan ole ainoita, jotka toimivat näin. Kukaan ei tiedä, mistä, miten ja miksi Carlit ovat saapuneet, samalla tavoin kuin ei tiedetä, mitä Carlit ja unet käytännössä merkitsevät. Tämä epävarmuus antaa tilaa erilaisille teorioille. Aprilin tavoin medioita taitavasti hyödyntävä Peter Petrawicki edustaa ihmisiä, jotka suhtautuvat Carleihin varautuneesti. Nämä Turvaajiksi itseään kutsuvat henkilöt näkevät ne mahdollisena uhkana sen sijaan, että niiden ilmestymisen takana olisi positiivisia, rauhanomaisia syitä. Osalle Petrawickin ajatusten kannattajista April alkaa symboloida petturia, joka toimii ihmiskunnan edun vastaisesti. Heistä April on yhtä suuri uhka kuin robotit. Turvaajat eivät ole kuitenkaan ainoita, jotka muodostavat vastapuolestaan jyrkästi rajatun mielikuvan. April näkee itsensä vastavoimana kaikelle, mitä ajattelee Turvaajien edustavan. Hänelle vastustajat toimivat voimana, joka pitää liikkeessä. Tilanne motivoi häntä esimerkiksi keskittymään unen antaman arvoituksen ratkaisemiseen, sillä hän ei halua, että Turvaajat selvittävät sen ensimmäisenä.

”Oli hivelevää silputa Turvaajien väitteitä, lukea kiihkeiden kannattajien kommentteja ja saada verkossa sähköisiä taputuksia olalle. On valtavan paljon vaikeampaa yrittää määritellä itseään ja rakentaa parasta mahdollista tulevaisuutta kuin raadella toisten mielipiteitä. Niinpä tyydyin määrittelemään itseni ja näkemykseni Carlista täysin Turvaajien kautta. Minun tieni eteenpäin oli päinvastainen kuin heidän ja heidän oli päinvastainen kuin minun. Ajatukset ja näkemykset yksinkertaistuivat, kunnes jäljellä oli vain väittely. Ja kenties pinnan alla vaaniva viha.

On paljon helpompaa innostaa joukkoja inhoon kuin ihailuun. Pilkan ja itsetyytyväisyyden kupla oli niin tiivis, etten edes tajunnut olevani sen keskellä. Kannattajien haaliminen oli vaivatonta ja loppujen lopuksi tärkeämpää minulle kuin mikään muu. Minusta oli nopeasti tullut ihan yhtä paha kuin Peter Petrawicki oli.” (Green 2019, 250–251.)

April on tärkeässä roolissa kaikessa mitä tapahtuu Carleihin liittyen. Osaksi muut ovat antaneet hänelle tämän aseman, mutta hän myös hakeutuu tilanteisiin, joissa pääsee toimimaan. Valta-asema ja julkisuus muuttavat ihmistä, vaikkei hän sitä kenties tajuaisikaan. Se vaikuttaa siihen, miten muut suhtautuvat häneen sekä miten hän alkaa nähdä itsensä osana ympärillä tapahtuvia asioita. New Yorkin Carl, uneen sisältyvät arvoitukset sekä sosiaalinen media täyttävät Aprilin koko elämän. Samalla kaikki muu tuntuu menettävän merkitystään.

Kohdataan outoja asioita arjessa

Hank Greenin teos on hauskaa luettavaa, vaikka aiheissa sivutaan myös ihmisten pimeimpiä puolia. Tunnelma syntyy kertojana toimivan Aprilin tavasta kommentoida asioita. Romaanin painopiste on hänen tekemissään huomioissa sekä Carleihin liittyvässä arvoituksessa. Tapahtumat rullaavat vauhdikkaasti eteenpäin, mikä johtuu erityisesti siitä, ettei April useinkaan pysähdy miettimään seurauksia, vaan toimii ensin.

”April, haluan auttaa sinua kirjoittamaan kirjasi. Manifesti on sinulle ehkä helpoin muoto, ja se on hyvä juttu. Voit sisällyttää kirjaan hetkiä omasta tarinastasi, mutta ennen kaikkea voit ilmaista mielipiteesi. Se on hyvin perinteinen muoto, eikä kirjan tarvitse olla pitkä. [–]”

(Green 2019, 194.)

Teoksessa käsitellään monenlaisia aiheita Aprilin kautta. Oli kyse sitten julkisuudesta, sosiaalisesta mediasta, vastakkainasetteluista tai taiteesta, Aprililla on kaikesta mielipide ja teorioitakin. Pohdinnat liittyvät Aprilin kohtaamiin tilanteisiin, mutta teos tuntuu kommentoivan samalla myös aikaamme. Greenin romaani kuvaa kiinnostavasti ilmiöiden syntyä, julkisuutta sekä sosiaalisen median merkitystä yleiselle ilmapiirille. Kenellä on esimerkiksi oikeus ratkaista asioita ja olla toimija? Peter Petrawickin luotsaamat Turvaajat toimivat

vastapuolena Aprilille. Hän on nuori nainen, jonka merkitystä yritetään mitätöidä ja ihmisyyttä kyseenalaistaa samalla kun hänestä luodaan uhkakuvaa. Teos käsitteleeekin sitä, miten ihmisistä syntyy erilaisia mielikuvia, miten vastakkainasettelut rakentuvat sekä miten pelko ja viha voivat yhdessä vaikuttaa ihmisten toimintaan. Tilanteiden kärjistymiseen riittää muutamien henkilöiden tekemät valinnat. Ihmisten yhteistyö toimii niin hyvässä kuin pahassakin.

Teos on kiinnostava yhdistelmä sci-fiä ja aikamme ilmiöitä. Mysteerit ovat riittävän kummallisia, minkä vuoksi ne hyväksyy turhia kyseenalaistamatta. Arvoituksia ei selitetä puhki, vaan ne jäävät sopivasti epämääräisiksi ja kysymyksiä herättäviksi. Unessa oleva paikka ei ole välttämättä niin kiinnostava kuin se voisi olla, mutta se on siitä huolimatta oleellinen osa tarinaa. Unen kautta pystytään yhdistämään ihmiset ympäri maailmaa saman aiheen äärelle ja silti jokaiselle unennäkijällä on henkilökohtainen kokemus siitä.

Loppu enteilee jatkoa. On vaikeaa päätellä, mihin suuntaan tapahtumat seuraavaksi etenevät. *Ihan mieletön juttu* esittelee Carlit sekä Aprilin kavereineen, mutta monet kysymykset jäävät ilman vastauksia. Siksi seuraavaa osaa odottaa uteliaana.

Hank Green: *Ihan mieletön juttu. (An Absolutely Remarkable Thing.)* Tammi 2019. Suom. Kaisa Kattelus. 388 s.

Pirjo Kantojärvi on Torniossa asuva kirjoittamisen maisteri (Jyväskylän yliopisto).